

VAN DER HEIDE - een Leythse familiegeschiedenis

P.A. van der Heide - Secretaris 1914-1935

Pieter Adrianus van der Heide was in Leiden welbekend door zijn grote winkel in huishoudelijke artikelen en tuingereedschappen aan de Nieuwstraat 2-8, de Firma H.E. van der Heide, opgericht door zijn vader. Daar kon men, blijkens de advertenties, niet alleen "Snijboonenmolens en Weck's inmaakfleschen" kopen, maar ook brandkasten, sloten, kachels en de toen moderne vulhaarden. Het pand is nog steeds bekend, want daarin vestigde zich later de Centrale Bibliotheek. "PA" woonde met zijn gezin boven de winkel, maar verhuisde later naar het statige herenhuis 'T LANT VAN BELOFTEN aan de Hooglandse Kerkgracht 29.

P.A. van der Heide (1879-1936), Secretaris Die Leythe 1914-1935 (ca 1930)

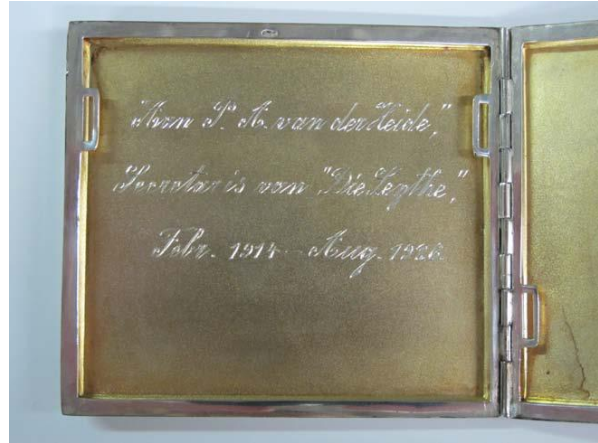
Na het overlijden van de stichter in 1927 zetten zijn zoons Herman Evert jr en Pieter Adrianus het bedrijf voort, tot het veel te vroege overlijden van P.A. op 56-jarige leeftijd, waarna op hun beurt diens zoons Herman Evert en Eelco Cornelis als firmanten aantraden. Toen in 1939 ook hun oom H.E. jr overleed, zetten zij het bedrijf gezamenlijk voort. Het heeft nog tot eind jaren zestig bestaan.

Hooglandse Kerkgracht 29, 'T LANT VAN BELOFTEN.

Bij Die Leythe verdient P.A.van der Heide bekendheid als de man die als mede-oprichter de vereniging hielp stichten en die daarin vervolgens ruim twintig jaar, van 17 maart 1914 tot 24 april 1935, nauwgezet de spilfunctie van Secretaris vervulde. Hij was daardoor aanwezig bij alle bestuurs- en ledenvergaderingen, notuleerde die en las die notulen aan het begin van elke volgende vergadering integraal voor. Aan het einde van het verenigingsjaar typte hij een jaarverslag, dat hij (ook al) bij de Jaarvergadering voorlas. Daarnaast voerde hij, als Secretaris, uiteraard de correspondentie der Vereniging. Alsof dat niet genoeg was, vervulde hij ook nog enige tijd de ondankbare taak van penningmeester (altijd geldgebrek), wanneer die functie vacant bleef.

Het wekt dan ook enige verwondering, dat Van der Heide zich ietwat bedrukt betoonde, toen de overige bestuursleden hem in juli 1926, als eerbetoon voor 12½ jaar secretarisschap, een "zilveren cigarettenkoker met inscriptie" schonken. Hij vond, dat hij dat eigenlijk niet verdiende, omdat hij veel minder tijd kon besteden aan het secretariaat van Die Leythe dan eigenlijk nodig was. Hij hield het desondanks echter vol tot het conflict van 1934-1935, toen Voorzitter, Secretaris, Penningmeester en Eerste Commissaris gezamenlijk aftraden. Evenals (voormalig) Voorzitter Van Iterson en Penningmeester Joh.Kruyt weigerde hij het hem aangeboden erelidmaatschap met een kort briefje, waaruit iets blijkt van de waarschijnlijk bittere gevoelens die de gebeurtenissen moeten hebben opgeroepen.

De zilveren sigarettenkoker, met Leythe-embleem en inscriptie, die P.A. bij een Bestuursvergadering in juli 1926 van zijn medebestuurders ontving. De fraaie herinnering is in de familie gebleven, zij het zonder inhoud, want de huidige eigenaar rookt niet.

P.A. van der Heide (boeg) in de maasgiel "De Vliet" met zijn zwager, J.ter Spill (arts te Groningen), zijn dochter A.E.(Bep) van der Heide en zijn oudste zoon (en latere voorzitter van Die Leythe) H.E. (Boy) van der Heide (slag); in de stuurstoel de terriër Bobby.

(Foto gemaakt vóór 1932, vermoedelijk door de jongste zoon, E.C. van der Heide)

Zelfs een Secretaris heeft gelukkig nog wel eens tijd om te roeien, zoals blijkt uit de bovenstaande foto, een Leythe-familiekiek van rond 1930, want in de verte is alleen de spoorbrug zichtbaar; de in 1932 daarnaast gebouwde Rijnzichtbrug was er nog niet. De slagplaats in de maasgiel "De Vliet" werd die dag bezet door Herman Evert (Boy) van der Heide, de latere Voorzitter van Die Leythe. Na het overlijden van P.A. van der Heide was de band van de familie met Die Leythe niet verbroken, omdat zijn beide zonen bij die vereniging roeiden. Misschien zat ook het bestuurswerk in de familie, want enkele jaren later, tijdens de ledenvergadering van 15 december 1939 werd de oudste zoon, Boy van der Heide, tot Voorzitter benoemd.

H.E. (Boy) van der Heide - Voorzitter 1939-1951

Boy van der Heide moest Die Leythe door moeilijke tijden loodsen. Tijdens de bezettingsjaren bloeide het verenigingsleven op, dat wel, en het ledental van Die Leythe kreeg al snel een impuls toen de bezetter de studentenverenigingen ophief. Het Njord-gebouw werd door de Duitsers gevorderd en die studenten die in Leiden bleven en wilden roeien, kwamen bij Die Leythe. Verduistering, avondklok en steeds strengere verboden maakten het roeien van tochten op den duur lastig. Het wedstrijdprogramma werd echter elk jaar als vanouds afgewerkt, ondanks de steeds grotere beperkingen waarmee die te kampen kregen, tot dat eind 1944 onmogelijk werd - de Tweede Wereldoorlog kwam te dichtbij.

Het besturen van Die Leythe werd in die jaren vooral gekenmerkt door een steeds groter gebrek aan materiaal van de juiste kwaliteit. Zelfs een kleine averij, die vóór die tijd snel zou zijn hersteld, stelde daardoor de vereniging voor grote problemen. De juiste houtsoorten waren al snel niet meer te krijgen evenals materialen als koper. Het in de vaart houden van de verouderende vloot vergde dan ook veel kunst- en vliegwerk. De situatie werd nog verergerd, doordat de bezetter in 1943 de Nederlandse krijgsmacht alsnog in krijgsgevangenschap wegvoerde. Daardoor zat Die Leythe in één klap ook nog zonder bootsman Hessel Pape, die sergeant was bij de pontonniers. In die bange jaren werd een subtiel gebruik gemaakt van de verenigingskleur, al was dat uiteraard een schrale troost. In de laatste maanden van de oorlog, tijdens de Hongerwinter, liepen de geheel van hout opgetrokken Leythegebouwen natuurlijk het risico te verdwijnen in de vele noedkacheltjes waarmee de bevolking trachtte zich enigszins warm te houden. Enkele leden brachten daarom bij toerbeurt de nacht door in de loods om dat te voorkomen. Gelukkig was dat in mei 1945 allemaal voorbij. Het duurde echter tot in de jaren vijftig voor de situatie weer enigszins op het oude peil was.

Links: Voorzitter Boy v.d.Heide bij de Zaanlandsche, 1943.

Rechts: Ouderkerk a.d.Amstel, 7 mei 1944; Voorzitter Boy v.d.Heide en Secretaresse Adri Hiemstra bij de start van de Head, waarin de Leythe-acht met overmacht de tweede divisie zou winnen.

Na de oorlog waren de problemen niet meteen voorbij. Er heerste schaarste aan alles en distributie moest zorgen voor een min of meer eerlijke verdeling. Niet alleen Die Leythe had geldgebrek: we kunnen ons nu nauwelijks meer voorstellen, dat deelnemers en verenigingen uitzending naar de Europese Kampioenschappen grotendeels zelf moesten betalen. Toen in 1947 onze Oude Twee (Wim v.Prooyen en Bert Krol, met Tijn v.d.Loo als stuurman) Nederland moest vertegenwoordigen in Lu-

zern, droegen leden en oud-leden bij om dat te betalen. Een krat voor het vervoer van 'De Gouwe' kon worden geleend van Nautilus.

Toch slaagde Boy erin, vanaf 1948 bijgestaan door de jonge wedstrijdroeier Jan van der Veld als Penningmeester, elk jaar de eindjes aan elkaar te knopen.

NU

Daarmee was de betrokkenheid bij Die Leythe van de familie Van der Heide nog niet uitgeput, want ook de kleindochters van P.A., nazaten van Boy van der Heide en zijn broer Eelco Cornelis, hebben hun sporen nagelaten in onze vereniging.

Elly van der Heide, dochter van Boy, is al jaren betrokken bij de instructie en Jonneke Brunet de Rochebrune-van der Heide (dochter van E.C.) is van 1994 tot 1997 penningmeester geweest.

Tijdens de Onderlinge in 1966 zat Elly van der Heide in de stuurstoel, met aan de riemen Urseline van Vliet (sl), Marjolijn Steenhauer, Madeleine de Vries en Majorie Cossee (bg).

T. 2013